

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Qua in lege scriptum sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

dere, sed rectius de missione ad salutem hominum accipitur. Est autem sanctificare sanctum agnoscere, prædicare, colere. Matth. 6. nomen sanctificatur. Ita Ezech. 36. cum sanctificatus fuero in eis. Leuitic. 10. Num. 20.

Sanctificatio est etiam separatio, ad opus aliquod ordinatio, abito, Ioan. 17. dicit: Ego me sanctifico pro ipsis. Est & iustificatio infusa scilicet iustitia vt Ioan. 17. Sanctifica eos in veritate. Sic Ezech. 20. & Heb. 9. Hec sanctificatio etiam nostram cooperationem requirit, 2. Cor. 7. Vbi nostram sanctificationem pers. ere iubemur. Et Rom. 6. His modis Christus sanctificatus & missus ad eximium munus redimendi generis humani. Præcipue sanctificatus secundum humanam naturam, quæ ad diuinam hypostasin est assumpta. Verè itaq; te Deum esse dixit; nam & homo ille Deus est, & Deus homo.

Papa quomodo deus.

§. 2. Iam igitur friuolum apparet, quod crebro obicere Catholicis solent hæretici. Papam interdum Deum appellari, ipse quidem Christi se Vicarium, & seruum seruorum Dei appellat, nec probat sibi datum Dei nomen, nec tamen alio in eum sensu confertur, quam quo Psalmo 81. dicuntur Prophetæ, doctores, iudices, dii. Et Moses Deus Pharaonis, ex Dei aliqua in ipsos iurisdictione collata. Cur enim, cui dedit clauces regni cælorum, non etiam more aliorum iudicum Deus æquiuocè vocari posset? Verum vt dixi, illum ipse titulum non admittit.

QVÆSTIO II.

Qua in lege scriptum sit?

§. 1. Legem interdum solum pentateuchum, interdum totam scripturam veteres appellant. Ita, supra cap. 7. Maledictum dicitur vulgus, quod legem ignoret. Et Ioan. 7. 12. Audiuimus ex lege, hoc est, scripturâ. Et Ioan. 15. In lege eorum scriptum est, oderunt me gratia. Sic 1. Cor. 14. Ex quo refellitur error Ianii Caluinistæ imperiti, qui idcirco, quod Iosephus, & alii dicunt legem à Septuaginta interpretibus in græcam linguam esse translata, ad solum pentateuchum refert. Quia Wittakero etiam hæreticisq; non solum Catholicis iure merito irridetur.

§. 2. Quia verò scripturam Christus pronunciat solui non posse. Pareus lib. 4. c. 4. de gratiâ, & libero arbitrio, Patrum interpretationes reicit; Bellarminum enim calumniatur, quod vetet proprio spiritu scripturas interpretari, sed iuxta communem sanctorum Patrum expositionem, occurrit ille. [Vnde verò Bellarmine habes regulam, quam nobis tradis? fuitne illa perpetua etiam ante Patres. Vnde Patres eam acceperunt: Quid si esset plumbea? Scripturæ sacre nusquam ad Patres nos remittunt, sed ad legem & testimonium: ad Moysen & Prophetas: ad scripturas ipsas quæ solui non possunt. Patres ipsi ad se nos non alligant, sed ad diuinas scripturas pergere iubent. Adiungit Patres sæpè dissentire, Catholicos nolle ad eam regulam astringi.]

Respond. Stultam esse quæstionem: Vnde sit illa regula? Vnde nisi ab ipsa scripturâ? Nonne Scribas & Phariseos audire Dominus iubet. Quis olim scripturas legere poterat, nisi doctus à magistro? Itaq; audire doctores Ecclesiæ, ite per vias antiquas, accipere à Pontifice summo legem, & sensum legis videbantur Israelitæ. Vnde verò hanc habet regulam Bellarminus? Certè non est ipse eius conditor. Aug. 1. 1. de morib. Ecclesiæ, c. 1. eandem nobis regulam tradit. Et 1. 2. c. 29. de nuptiis & concupiscentia, Pareanæ superbæ antambulones docer esse Manichæos, qui contemnebant Patres, & Pelagianos qui eadem ra-

tione Catholicis insultabant. Et 1. 1. c. 1. contra Iulian. Pelagian. Et deinde eod. lib. De reliquiis sane non habet quod dicas. Nunquid Irenæus, Cyprianus, Reticius, Olymp. Hilarius, Gregor. Basil. Ambros. & Ioan. de sece Sellabarianorum. Et 1. 1. c. 2. Quod credunt, credo: Quod tenent seneo: quod docent, doceo: quod prædicant, prædico: Istis cede & mihi cedes. Acquisce istis, & quiescis à me. Postremo si mihi per eos amicus fieri non vis, saltem peto, ne per me efficiaris illorum inimicus. Hæc Patres non Bellarminus, sed Augustinus.

§. 3. At sanè constat ad sacras literas rectè intelligendas opus esse doctore: Illum, quem sequemur, nisi veteres & doctos & sanctos? Aug. de morib. Eccl. 1. 1. c. 1. Quis enim mediocriter sanus non facit intelligat, scripturarum expositionem ab his petendam esse, qui earum doctores se esse præsentant: firig, posse, imo id semper accideret: vt multa, in doctis videantur absurda, quæ cum à doctioribus exponuntur, eo laudanda videantur elatius, quo abieciuntur aspernanda videbantur. Et eo accipiuntur aperta dulcius, quo clausa difficiliter aperiebantur.

At est regula plumbea, inquit. Non est vetus illa Regula plumbea, quam à Christi & Apostolicis temporibus, nec hæreticorum artes, nec violentia tyrannorum inflexit, quæ ipsa vetustate magis roboratur: illa quæ Patres vitit, iam multis modis in contrarium & reflexa & deflexa. Quisq; enim suo priuato spiritus inflectu scripturam in sua sensa fleat, vt nullam iam sit hæresis tam absurda, quæ non flexuosis errorum labyrinthis regulam illam accommodet. Iulianus audacter patres appellabat multitudinem cæcorum. August. 1. 2. Et addit.

§. 4. Scripturâ nusquam ad Patres remittit, sed legem, ad Moysen. Respondeo. Ad legem & Moysen non à quolibet, sed à prædib. Ecclesiæ accipiendum. Deinde ad legem & Moysen, ex spiritu Dei. Ecclesiæ interprete intelligendum. Patrum, conciliorum, & Ecclesiæ consensus ad sensum scripturæ verum non modo alligat, sed etiam damnat refractarios. Nec de illis sententiis agimus, quæ vel ad fidem necessaria non sunt, vel vbi aliqui Patrum ab Ecclesiâ, non pertinaciter, sed re non dum exploratâ recesserunt.

Querit etiam fueritne illa perpetua: etiam ante Patres? Respondeo perpetuam fuisse non autem ante patres. Perpetuam non æternam, sed quæ cum scriptura cepit, Patres autem quibus data est Scriptura, ante scripturam fuerunt, Moyses à Deo scripturam accepit, & interpretatus est legem Dei sui, inde Patres Israelitarum consecuti, & nati natorum, & qui nascuntur ab illis. Apostoli nouam scripturam dederunt, veterem exposuerunt, ab illis viri Apostolici, verbo multi, scriptis pauci continua serie reliquerunt, vltimæ Ecclesiæ vsq; ad nostra tempora, quibus hæretici multi, sed inter se dissentientes fidem detrahente, sunt conati. Quid de conciliis generalibus Ecclesiæ nonne illis potius quam paucis apostatis adhaerendum est? Nos enim de totius Ecclesiæ sententia agimus. Aug. 1. 2. c. 1. de baptismo contra Donatistas. Quod per vniuersam Ecclesiæ statuta firmatum est, vel vnius Episcopi auctoritatis, vel vnius prouincia Concilio præferendum est.

Et 1. 3. contra Maximin. & Ep. 152. Hinc tanta diligentia etiam illo d. est additum, vt & nos, & ipsi, quem admodum ipse Iudex, verbis nostris subscriberemus, ne quisquam dicere in illis gestis aliquid vel postea fuisse corruptum. Cum enim adhuc viuentibus illis qui subscriperunt, innotuerint eadem gesta omnibus locis, in quibus oportet, vt innotescant, sic etiam ad posteros confirmata veritas perdurabit. Nolite ergo esse ingrati tantæ misericordie Dei, quæ per ipsam diligentiâ vobis ministrata est. Nulla excusatio iam remansit, nimium dura, nimium diabolica sunt hominum corda, quæ adhuc tanta manifestationi veritatis obfistunt.

VER.